

HØRINGSSVAR

5. august 2024

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
sum@sum.dk

Hørings svar vedr. Sundhedsstrukturkommissionens rapport

I Røde Kors har vi med interesse læst Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger og modeller for fremtidens sundhedsvæsen.

Vi er overordnet positivt indstillet overfor Kommissionens opgave med at sikre, at Danmark fremover får et mere sammenhængende og nært sundhedsvæsen med mere lighed. Og vi håber, at den efterfølgende politiske proces resulterer i konkrete forandringer, som kan mærkes for alle borgere i Danmark. I Røde Kors er vi særligt opmærksomme på patienter, som har få eller ingen pårørende, og patienter som er særligt sårbare. I den forbindelse har vi følgende bemærkninger:

Vi mener, at der er et stort potentiale i at styrke samarbejdet mellem sundhedsvæsenet og civilsamfundet bredt set for bl.a. at forebygge social og strukturel ulighed i sundhed og sikre bedre patientforløb for udsatte og sårbare borgere, samtidig med at man understøtter sundhedspersonalet i deres opgaveløsning. Det kræver, at civilsamfundet tænkes mere systematisk ind som en del af fremtidens sundhedsvæsen i et gensidigt samarbejde både under indlæggelse, i overgangene og i den primære sektor.

Derfor mener vi, at civilsamfundets rolle i sundhedsvæsenet bør skrives ind i en kommende politisk aftale om en sundhedsreform fx således, at der lægges op til en mere systematiske samarbejdsstruktur i den endelige aftaletekst. For der er et stort potentiale i at samarbejde mere systematisk og udbrede gode indsatser, så værdien af civilsamfundets eksistens kan komme endnu flere patienter og pårørende til gavn. Men der er også behov for i højere grad at skabe en kontinuerlig dialog og mere formelle samarbejdsfora mellem sundhedsvæsenet og civilsamfundet om behovene og udfordringen af innovative tværsektorielle løsninger. Løsninger, der kan forebygge brugen af og aflaste sundhedsvæsenet og samtidig udgøre en ressource og støtte for den enkelte patient.

Mange tusinde frivillige gør allerede i dag en stor forskel for mennesker, der har sygdom inde på livet, hvor de bidrager med psykosocial støtte, nærvær, omsorg og bisidning. Det gælder både støtte og fællesskab til mennesker, der lever med alvorlig eller kronisk sygdom og deres pårørende i hverdagen. Men også psykosocial støtte, fællesskabsaktiviteter og praktisk hjælp under indlæggelse – fx i

psykiatrien – der sikrer normalitet med en kontakt til en verden 'udenfor' sundhedsvæsenet og forebygger ensomhed¹. Samtidig spiller civilsamfundet en stor rolle i at sikre tryghed, menneskelige relationer og praktisk hjælp med stort og småt i forbindelse med de svære overgange i sundhedssystemet, særligt ved udskrivning til eget hjem. En hjælp, som dokumenterbart kan hjælpe til at forebygge sygdom og genindlæggelser – fx for syge hjemløse, hvor et randomiseret studie viser, at et 14 dages ophold på et af Røde Kors' omsorgscentre medfører en offentlig besparelse på 80.000 kr. pr. borger på et år som følge af færre akuthenvendelser og genindlæggelser². Herudover har vi i Røde Kors og i mange andre civilsamfundsorganisationer en unik mulighed for at bistå den offentlige sektor med bedre opsporing af sygdom og mistrivsel blandt befolkningen samt tidlig forebyggelse, da vi ofte møder borgerne, før de bliver patienter.

Røde Kors' indsatser styrker allerede i dag borgeres trivsel, sundhed og tryghed på sygehuse og i eget hjem. Vi har samlet et par eksempler i vedlagte bilag.

Røde Kors står til rådighed for yderligere information og dialog om, hvordan der i det fremtidige sundhedsvæsen kan sikres tættere og bedre samarbejde mellem sundhedsvæsenets aktører og civilsamfundet, herunder Røde Kors, til gavn for patienter og pårørende.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær

¹ For uddybning af civilsamfundets væsentlige rolle i forhold til at forebygge og afhjælpe ensomhed i relation til patienter i sundhedsvæsenet, kan der læses mere i den Nationale strategi og handlingsplan her [Sammen Mod Ensomhed](#). Folkebevægelsen mod Ensomhed har indgivet hørings svar om ensomhed i relation til sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger den 12. juli 2023.

² <https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-020-05358-4>

Bilag

Røde Kors har i alt 40.000 frivillige, der støtter udsatte borgere i alle regioner, og Røde Kors er også til stede på størstedelen af landets hospitaler med mange forskellige aktiviteter. De frivillige tilbyder både 1:1 – støtte og fællesskabsaktiviteter i form af korte og langvarige indsatser.

Tryghed og medmenneskelig støtte på hospitalerne

Mest kendt er Røde Kors måske for vores frivillige patientstøtter, som er til stede på størstedelen af hospitalerne, hvor vi viser vej og drager omsorg for patienter og pårørende. Som patientstøtte er man enten på én eller flere afdelinger, eller hjælper med at vise vej ved en eller flere hovedindgange. I 2023 gav 910 frivillige omsorg og viste vej på hospitalerne til patienter mere end 775.000 gange.

Nærvær og støtte til døende og pårørende

På det palliative område er Røde Kors til stede på ca. halvdelen af landets hospitaler, hvor vi våger ved døende efter anmodning fra personalet og pårørende. I 2023 havde vi 1.585 frivillige vågere, der var til stede med nærvær i de sidste timer for 1.715 døende på enten et sygehus, i eget hjem via hjemmeplejen eller på plejehjemmet. I de kommende år ønsker Røde Kors at udbrede vågetjenesten til resten af landets hospitaler.

I Region Syddanmark har vi et samarbejde med de palliative teams, hvor frivillige støtter uhelbredeligt syge, der har et spinkelt netværk. De frivillige tilbyder samvær og aflastning af eventuelle pårørende den sidste tid. Formålet med den frivillige støtte er at højne den syge og pårørendes livskvalitet, forebygge indlæggelser og aflaste de fagprofessionelle for omsorgsopgaver, de ikke skal imødekomme. Vi ser et stort potentiale i at udbrede indsatsen til de øvrige regioner og er pt. i dialog med Region Hovedstaden.

Støtte til hjemløse og funktionelt hjemløse ved udskrivelse

Røde Kors driver tre omsorgscentre i hhv. Region Hovedstaden, Syddanmark og Midtjylland for hjemløse og funktionelt hjemløse, der bliver udskrevet fra hospitalet. Vi tilbyder 14 dages restitution med en varm seng, mad og rolige forhold, så de hjemløse kan komme sig ovenpå indlæggelsen. Et RCT-studie fra 2020 viser, at omsorgscentrene giver samfundsøkonomiske gevinster på op mod 80.000 kr. pr. hjemløs borger som følge af bl.a. færre genindlæggelser¹. Vi er ved at etablere flere omsorgscentre i resten af landets regioner.

Mennesker med psykisk sygdom

Røde Kors samarbejder i stigende grad med psykiatrien – f.eks. gennem fællesskabsaktiviteter på afdelingerne, caféer og besøgsvenner på retspsykiatrisk. Vi leverer også genbrugstøj til psykiatriske afdelinger, da tøj har vist sig at være en mangelvare for patienterne. I samarbejde med 23 kommuner, behandlingspsykiatrien og andre civilsamfundsaktører, er vi i gang med at udbrede en præventiv indsats, hvor frivillige samværsvenner laver en aktivitet med den enkelte for at afhjælpe social isolation, ensomhed og forebygge eventuel genindlæggelse.

Støtte til nybagte sårbare børnefamilier

Når nybagte familier i sårbare positioner bliver udskrevet, og sundhedsplejen tager over, kan der være brug for en frivillig supplerende støtte i hjemmet. På det helt tidlige stadie i livet støtter Røde Kors sårbare gravide og nybagte småbørnsfamilier med at få en tryk start på familielivet ved at tilbyde familierne 1:1 støtte fra en frivillig forældrestøtte. Indsatsen er koordineret i samarbejde med jordemødre på fødeafsnit, og vi har en fremskudt civilsamfundsfunktion på udvalgte fødeafsnit.

Den frivillige forældrestøtte mødes med familien ca. en gang om ugen i et forløb på et halvt år. I 2023 fik 271 børn og forældre støtte.

En evaluering af familievenner, som har samme funktion som forældre støtter viser, at en frivillig kan støtte udsatte familier i at mestre hverdagen bedre, skabe bedre trivsel og understøtte rammer og struktur i familielivet. (VIVE 2023: Familien i Fokus)

Parathjælpere kan hjælpe her-og-nu

Røde Kors Parat er et landsdækkende hjælpenetværk, der består af ca. 10.000 frivillige. De hjælper mennesker, der ikke har andre at gå til, med tidsbegrænsede her-og-nu-opgaver. Det gælder også i forbindelse med indlæggelse, udskrivelse eller konsultation på hospitalet.

De kan fx hjælpe med:

- Hverdagsopgaver man ikke selv kan varetage i en periode pga. fx sygdom, genoptræning eller lignende. Fx indkøb og afhentning af medicin eller en pakke
- Tryghedsledsagelse. Fx til lægen, hospitalet, genoptræning eller andre aftaler.
- Små praktiske opgaver i hjemmet. Fx hjælp til at montere hjælpemidler, en lampe eller lignende
- Uforudsete udfordringer. Fx gå en tur med hunden, hente mad eller lignende pga. sygdom